

Weekendavisen

Weekendavisen

43 28. oktober 2011

FOTO FRA BOGEN: GREGERS NIELSEN

Hippie. Musikalsk essay, kommentar og anmeldelse af Peter Øvigbs bog om Thylejren. **Side 8**

MALERI: JENS BIRKHOLOM, 1904

Dansk Velfærdshistorie. Er den fattige selv skyld i sin elendighed eller snarere et offer? **Side 10**

FOTO: NICOLAI HOWALT/SCANPIX

Anders og Julius. De voksede op på gården, og her blev de boende. Søren Ryge Petersen stiller skarpt. **Side 3**

Bøger

Patmaleri. Kan man som kunstner ikke gå ind for personbeskyttende censur? **Side 4**

ILLUSTRATION: MARCOS BYRD + CENCUR

FOTO: LUKE MACGREGOR/SCANPIX

Bøger

Weekendavisen

BLÆKSPRUTTEN

Kunst & censur. Billedkunstneren Marcos Byrd kan ikke se problemet: Forfattere går vel ikke ind for censur, selv om deres bare bryster og blottede vulvaer blafre yringsfrit på de københavnske gallerier?

Det yringsfrie patmaleri

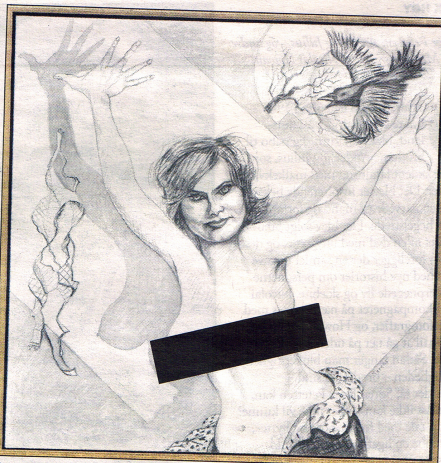
AF LEONORA CHRISTINA SKOV

I foråret modtog jeg en mail fra ejeren af Galerie Eros i København. Hun havde netop åbnet en særudstilling med malerier af den amerikansk-mexicanske kunstner Marcos Byrd, og værket *Shadow of a Sinner* var tydeligvis inspireret af min fysiognomi og af min roman *Silbuet af en syndere*, skrev hun. Måske ville det være sjovt for mig at se det? 'Sjovt' var måske ikke det ord, der først faldt mig ind, da jeg åbnede det udsnit af værket, hun havde vedhæftet. En velignende tegning af mit ansigt kalkeret efter flapbilledet på min roman, tilsat et par lange, rentakellignende arme med heksefinger, en flagrende BH, en sort fugl og et nøgent træ. Meget apropos var de dele, jeg kunne se af min krop, hvilket ville sige skuldrene og armene, også nøgne. Det var urvisdomt her, Marcos Byrds kunstneriske frihed kom ind i billedet. Jeg frygtede selvsagt, hvor langt ned over min krop, den strakte sig. Blev jeg mon penetreret af en enorm, sort pik ligesom Camilla Stockmann i Hornsleths *Teach Me Real Love*, der stadig dukker op som et af de første billeder, når man googler hendes navn? Jeg forestillede mig det værste. Som lesbisk står jeg i forvejen ofte for tur, når mænd udfolder deres banale sexfantasier. I reglen går de på, at jeg bare trænger til en ordentlig pik. Så holder jeg nok også op med at være så sur.

Jeg befandt mig på et gotisk slot i Skotland på det tidspunkt og bad derfor min kæreste lægge vejen forbi Galerie Eros og sende mig et mobilbillede af værket in toto. I første omgang var jeg nærmest lettet, da jeg så det. Min tæklige leopardjule var ganske vist krænet med over hofterne, men der var kun frit udsyn til mine bryster. Sådan bliver man glad for lidt. Også selv om Marcos Byrd tydeligvis havde taget sig den dybt originale kunstneriske frihed at gøre brysterne endnu større, end de er i forvejen.

'Alert! Fritidsmaleren fra Sydbyn er løs!' bemærkede min kæreste, med henvisning til dengang en anden fritidsmaler inviterede mig til at sidde nøgenmodel og tilbød mig et af malerierne som betaling. Hans hjemmeside lignede noget, han havde flasket sammen på et aktiveringskursus, og på den måde passede den glimrende til hans værker. Lønnen var kort sagt til at overse. Til gengæld gav han mig mulighed for at sige nej, for han kørte sin triuelle jeg-vil-flå-tøjet-af-dig-fantasi af på mig. Det samme gjorde den illustratør, der forleden onskede at fusionere mit ansigt med Marilyn Monroes blæsende subway dress. Da jeg fik første udkast til gemmensyn, var overdelen og trusserne blæst af mig. Tak, men nej tak. Marcos Byrd, derimod, sjæl min krop, udstillede den uden at spørge og forsøgte nu at sælge den til højest bydende, og jeg følte mig magtesløs. Gjorde jeg offentligt opmærksom på det, var det gratis PR til ham og udstillingen, og var jeg særligt uheldig, endte brystbilledet i fri dressur på nettet. Det kan meget vel være, at 'nogen' er det hyppigste forekommende google-søgeord i forbindelse med kendte og halv-kendte kvinders navne, men jeg foretrækker selv at bestemme, hvornår jeg er det.

Så jeg skrinlagde sagen indtil forleden, hvor der pludselig tikkede en mail ind fra Marcos Byrd Himself. Han havde nu planer om at sælge *Shadow of a Sinner* på Lauritz.com, skrev han, men Lauritz vurderede, at billedet kunne

Den amerikansk-mexicanske kunstner Marcos Byrds maleri 'Shadow of a Sinner' - her med indlagt censur.

være kompromitterende for mig. Derfor havde han brug for mit samtykke, og det burde jo være en ren formsag. Når jeg selv var forfatter, gik jeg vel ikke ind for censur? Selv tænkte jeg mest what's in it for me? Penge var det i hvert fald ikke, for Marcos Byrd stod som den eneste til at kapitalisere på min krop og mit image. Han tilbød mig end ikke at dele fortjenesten. Alt, hvad han tilbød mig, var at udsende en presmeddelelse, der kunne give os begge to synlighed. Jeg skulle ellers mene, at jeg er rigeligt synlig uden hans hjælp. Heldigvis behøver jeg heller ikke at smide tøjet for at blive set og hørt. Afslutningsvis inviterede han mig til at sidde model til et to meter højt maleri. Det var bare ansigtet, han skulle bruge. Resten kunne han nok tænke sig til, som han skrev. Oscar Wilde skulle stå med en af mine bøger, og jeg skulle sidde i en Wegnersofa foran ham med *The Picture of Dorian Grey*. Naja, og mine bryster skulle selvfølgelig være blottede. Hvorfor dog også gøre metaforikken unødigt subtil?

Allerede i 2009 pudsede Joan Ørting sin advokat på Marcos Byrd, til han fjernede titlen 'Portræt af Joan Ørting' fra et maleri af hende med noget understel. Billedet endte med at indbringe ham 22.000 kroner på Lauritz.com. Mindre glat gik det, da han malede vores kronprinspar nøgne på en strand. Billedet blev bortcensureret, og Marcos Byrd fattede endelig, hvad Hornsleth har vist i årevis. I Danmark kan man portrættere alle andre end kongefamilien lige så kompromitterende, man har lyst til, så længe man undlader at opkalde portrætterne efter de portrætterede. Skulle en og anden føle sig krænkert, er vedkommende jo bare sippet og nypuritansk. Faktisk burde vedkommende holde kæft og være glad, især hvis vedkommende er en kvinde, der bliver portrætteret af en mand. Mænds blik bærer som bekendt lønnen i sig selv.

Jeg skal ikke kunne sige, om det er rationalet bag, at Lauritz.com forleden holdt auktion over Marcos Byrds maleri *So long, I have had enough, I am going home*. Titlen bærer ingen

referencer til Sorine Gotfredsen, og dog ligner det grangiveligt hendes ansigt plastret på en monstros pornokrop med en imponerende fødekanal. Foran den står en miniaturemand med stiv pik, parat til at kravle ind. Hvis vi skulle have glemt det, minder maleriet os om, at enhver kvinde altid kan reduceres til sin krop, hvis man vil have hende til at holde kæft. Det gør maleriet til en degraderende og magtfuld manifestation. Tor man måske råbe op og risikere, at Marcos Byrd gør alvor af sit to meter høje patmaleri? Risikerer man, at det spredt sig på internettet, for man kan nå at sige Hornsleth? Og hvorfor i himlens navn er der ingen som helst beskyttelse mod krænkende personfremstillinger, så længe ophavs-mændene kalder dem kunst?

Vi forfattere har allerede haft en sag, der ligner. Nemlig den om Claus Beck-Nielsen, der klædte sin ven Thomas Skade-Rasmussen privatliv af til skindet i en skonlitterær roman. Det er sådan, man laver en Marcos Byrd i min branche. Da Skade-Rasmussen lagde sag an og tabte, blæste en lang række danske forfattere anført af Dansk Forfatterforenings formand, Lotte Garbers, sejrssikkert i tågehornene: 'I det øjeblik at forlag og forfattere risikerer at tabe søgsmål, fordi der er ting, der kan forveksles med virkeligheden i fiktionen, så gå du ind og begræns den kunstneriske yringsfrihed,' udtrale hun i Berlingske. Jeg må gå ud fra, at det samme gælder for billedkunstnere. I det øjeblik en billedkunstner kan risikere at tabe søgsmål, fordi der er ansigter og kroppe i kunstværkerne, der kan forveksles med virkelige kvinders, så begræns man den kunstneriske yringsfrihed. Jeg gav vide, om Lotte Garbers og de andre forfattere også ville se sådan på det, hvis deres bare bryster og blottede vulvaer blafrede yringsfrit på de københavnske gallerier eller på Lauritz.com. Jeg ser i hvert fald ikke sådan på det, efter at mine bryster har hængt til offentligt beskuelse i den kunstneriske friheds hellige navn. Jeg er forfatter, og jeg går ind for censur som personbeskyttelse.